

Josep Manuel Prats

President de la Federació d'Associacions
de Mares i Pares de les Escoles Lliures de Catalunya
info@fapel.net

Pere Farriol

President de la Federació d'Associacions
de Mares i Pares d'Ensenyament Secundari de Catalunya
fapaes@fapaes.net

Tendències d'uniformes

RELATOR

Arnau Albert

En el món de la moda, diem que «tot torna» per referir-nos a les peces de roba que malgrat semblar que havien desaparegut, ocupen de nou els aparadors de les botigues. Un cicle sense fi que encadena els pantalons acampanats amb els de «pitillo», convertint en un martiri trobar pantalons amples quan només se'n venen d'estrets. Però no passa res, perquè «tot torna». I de la mateixa manera que arriba, desapareix, esperant que algun dissenyador decideixi innovar tornant a treure'l a la passarel·la. Altres anys es parlava del calendari escolar, de les assignatures que calia prioritzar o de la introducció de les TIC a les aules —qüestions que, com els pantalons acampanats, arribarà algun dia que tornaran a les portades de les revistes de moda. Però, enguany, toca tenir opinió sobre les virtuts i els defectes de l'uniforme escolar. El patró l'ha dissenyat la consellera d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya Irene Rigau, i l'escola pública Màrius Torres de l'Hospitalet de Llobregat ha sigut el primer sastre que l'ha comercialitzat.

Per Josep Manuel Prats, president de la Federació d'Associacions de Mares i Pares de les Escoles Lliures de Catalunya (FAPEL), és molt positiva la manera com s'ha afrontat el debat. I és que per primera vegada, gràcies a la major autonomia que la Llei d'Educació de 2010 dóna a les escoles, ha estat el Consell Escolar qui ha pres la decisió. Una capacitat de decidir que Prats emfatitza afirmant que negar aquest dret no és democràtic ni progressista. Aquesta visió optimista contrasta amb la de Pere Farriol, president de la Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Ensenyament Secundari de Catalunya (FAPAES). Per ell, és perillós que una decisió d'aquesta dimensió depengui del Consell Escolar, ja que no deixa de tractar-se d'una qüestió política, la qual, si no gaudeix d'un

Per Prats, l'ús d'uniformes ha de ser una decisió de cada escola segons el seu projecte educatiu. Per Farriol, l'uniforme estableix normes diferents a les de la societat, essent una barrera educativa

ampli consens, pot esdevenir un punt de fricció en el si de la comunitat educativa.

Per Farriol, el debat sobre els uniformes és una manera de desviar l'atenció sobre els principals problemes del sistema educatiu, com la transformació del programa 1x1 o el fracàs escolar. En canvi, pel president de la FAPEL, l'uniforme pot contribuir a pal·liar determinats problemes, sempre que la decisió formi part d'un projecte educatiu més ampli. En aquest sentit, destaca que el seu ús pot ajudar a eliminar les diferències entre alumnes i millorar el clima dels centres escolars. Precisament, l'eliminació de les diferències és un dels arguments que esgrimeix Farriol per oposar-se a la implementació d'aquesta mesura. Segons ell, la diversitat social ha de ser representada a l'escola, i els uniformes, lluny d'eliminar les desigualtats, les amaguen. S'imposen, segons la seva opinió, normes diferents a les de la societat, per la qual cosa l'ús de l'uniforme acaba sent una barrera educativa pels que entenen que la disciplina i l'autoritarisme s'ensenyen amb altres actituds i valors.

D'altra banda, per Farriol, el vestir no deixa de formar part d'uns hàbits que s'aprenen des de la infantesa, com el menjar. És a dir, una qüestió d'educació que s'ha d'inculcar perquè els nens i nenes aprenguin a vestir-se de for-

ma adequada. Aquesta perspectiva és compartida per Prats, però apunta que els alumnes només passen una vuitena part de les hores de l'any a l'escola, per la qual cosa creu que l'ús dels uniformes no manlleua ni la vessant pedagògica ni l'autonomia dels alumnes per desenvolupar la seva personalitat. A banda, també defensa que els uniformes poden evitar problemes familiars a l'hora d'escollir la roba que es posa l'alumne cada matí, i al mateix temps significa un estalvi econòmic per a les famílies. Una posició que rebateja el president de la FAPAES, ja que segons Farriol, l'estalvi és relatiu des del moment que l'uniforme també significa una despesa important, i alhora defensa no defugir la feina que comporta educar els infants, en aquest cas, mantenint un diàleg perquè aprenguin a vestir-se de forma adient. Una manera, per Farriol, de crear persones amb capacitat de raonar i de ser crítiques.

En contrast amb aquests valors hi trobem els de la disciplina, l'obediència i el respecte envers el professorat, els quals, tradicionalment, s'han destacat com a virtuts associades als uniformes. Pel president de la FAPEL, els uniformes per si sols no garanteixen l'adquisició d'aquests valors, tot i que hi poden ajudar. I és que, com apuntàvem, la seva utilitat queda subjecta a un projecte

educatiu més ampli que treballi aquests objectius, per la qual cosa cal defugir els estigmes conservadors que generalment s'associen als uniformes. En canvi, des de la FAPAES, Farriol defensa la bondat d'aquests valors, però discrepa en la manera d'implementar-los. En aquest sentit, defensa que els uniformes aporten valors positius com la disciplina, però que en ser imposada, no té la mateixa força moral que la disciplina generada a través de l'empatia i el respecte mutu amb el professorat.

En definitiva, com passa en les passarel·les de moda, cada col·lecció desperta odis i passions. I és que com ens diu el refranyer popular, contra gustos no hi ha res escrit. Però l'educació dista molt de ser una qüestió estètica subjecta als vaivens de la moda, sinó que ha d'estar subjecta a uns criteris consensuats per tots els agents implicats i no canviar en funció de l'escola de disseny on s'ha format el conseller d'Ensenyament de torn. ◀